

Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ πολιτική της Κυβέρνησης, και η τωρινή και η μελλοντική, είναι το αντικείμενο της αποκλειστικής συνεντεύξεως που έδωσε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Κώστας Σημίτης προς τον συνεργάτη μας κ. Μιχ. Παπαγιαννάκη.

Ο κατ' εξοχήν αρμόδιος για την οικονομική πολιτική εξήγησε τα σχέδια και τις προθέσεις της Κυβέρνησής, τόσο για την εισοδηματική πολιτική, όσον και για τον πληθωρισμό και τη διολίσθηση της δραχμής. Επίσης αναφέρεται στα προβλήματα εφαρμογής της πολιτικής της λιτότητας - προβλήματα που οφείλονται και σε «εσωτερικούς» παράγοντες.

Το κείμενο της συνεντεύξεως έχει ως εξής:

- Η πολιτική της «σταθεροποίησης» συναντά πολιτικές δυσκολίες. Υπάρχει έλλειψη κατανόησης ή υπάρχουν κοινωνικές αντιθέσεις που προκαλούν τις δυσκολίες αυτές;

«Υπάρχουν και τα δύο. Υπάρχουν νοσηρές που δύσκολα μπορούν να προσαρμοστούν σε εξελίξεις όπως και αντιθέσεις συμπερφεόντων.

Πολλοί φαντάζονται την οικονομική πορεία ως μία πορεία κατά την οποία κάθε μέρα, μήνας ή χρόνος, σφραγί μια ορατή βελτίωση στην προσωπική οικονομική κατάσταση και καλύτερες προοπτικές για το μέλλον. Η πορεία προς τα εμπρός δεν είναι όμως αβυσσική γιατί εξαρτάται από σειρά από προϋποθέσεις ανεξάρτητες πολλές φορές από το άτομο. Η αύξηση των τιμών του πετρελαίου για παράδειγμα μπορεί να επηρεάσει το δικιότο επίθετο όλων μας όπως και η μείωση των τιμών του βιολιού μπορεί να έχει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις σε εργαζόμενους σε ορισμένο κλάδο ή επιχείρηση. Το δυσήγημα του Τσερνομπιλ επηρέασε το εισοδήμα των αστών. Αν οι αρνητικές επιπτώσεις είναι περιορισμένες μπορούν να συστηματοποιηθούν σε διαμορφώσεις η πολιτεία να περιορίσουν τις συνέπειες. Πολλές φορές όμως αυτό δεν είναι δυνατό και τότε χρειάζεται προσαρμογή».

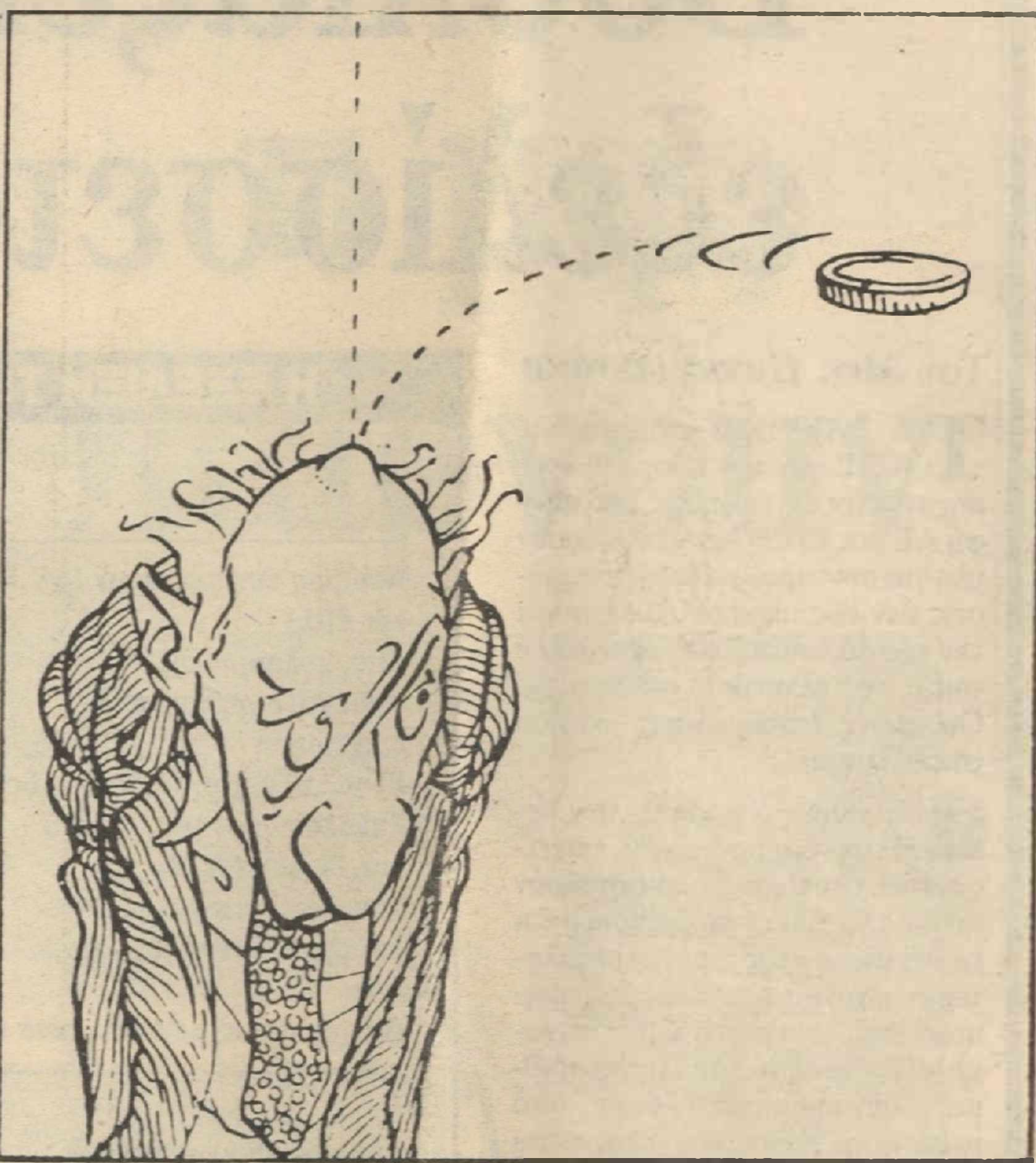
Μα αυτό δεν είναι καινούργιο... «Πράγματι, προσαρμογή χρειάζεται η οικονομία μας ήδη στις πετρελαιοτικές κρίσεις. Προσαρμογή που δεν έγινε. Το αποτέλεσμα ήταν ένας διηρησμός ρυθμός πληθωρισμού από το 1974 και μετά. Προσαρμογή χρειάζεται η οικονομία μας στις τεχνολογικές εξελίξεις, στη φθίνουσα αποδοτικότητα και ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων και κλάδων που για πολλά χρόνια αποτελούσαν πρωτοπορία της διομηχανίας μας. Προσαρμογή που δεν έγινε. Το αποτέλεσμα ήταν οι προβληματικές επιχειρήσεις, η πτώση της διομηχανίας της παραγωγής, η αποδοτικότητα.

- Ο στόχος που προβλέπεται για την κρίση μπορεί να ξεπεραστεί με ενίσχυση της ζήτησης, όχι μόνο αυτής που προέρχεται από την κατανάλωση αλλά και αυτής που δημιουργείται από αυξημένες επενδύσεις. Σχηματικά δηλαδή με τα, όπως συνήθως λέγεται, «αναπτυξιακά πολιτικά».

«Νομίζω, κάτω από τις σημερινές συνθήκες, δύσκολα θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς πως η ανοδική πορεία της οικονομίας θα έπρεπε να συσχετισθεί σε επέκταση της ενεργού εσωτερικής ζήτησης με δημοσιονομικά μέσα, όταν μάλιστα αντιμετωπίζουμε ακόμη τεράστια δημοσιονομικά ελλείμματα, όταν το έλλειμμα του εξωτερικού ισοζυγίου απαιτεί δεικνίωση της ανταγωνιστικότητας και συγκράτηση της δαπάνης της οικονομίας στα επίπεδα της εγχώριας παραγωγής. Σε μία μικρή ανοικτή οικονομία όπως η ελληνική, η ανεπάρκεια ζήτησης μπορεί και πρέπει να αντιμετωπισθεί κατά μεγάλο μέρος με μέτρα πολιτικής που αποβλέπουν στο να μετακινήσουν πόρους από την εγχώρια κατανάλωση στις παραγωγικές επενδύσεις και τις εξαγωγές. Αυτό απαιτεί δέδαια, βελτίωση της αποδοτικότητας των επενδύσεων και της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Αυτό ακριβώς προσπαθεί να επιτύχει η οικονομική στρατηγική που ακολουθούμε από το φθινόπωρο του 1985.

- Δηλαδή, αργήσαμε να...

«Καθυστέρησαμε. Καθυστέρησαμε υπερβολικά. Η καθυστέρηση οφείλεται στο ότι οι κοινωνικές ομάδες δεν θέλησαν να επιμορφωθούν το βάρος της προσαρμογής η προσπάθειαν να το επιτελούν σε άλλους. Και ακόμη σήμερα δεν υπάρχει

μικρή πολιτική και με μέτρα αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τα μέτρα αυτά οδήγησαν στην αύξηση των εσωτερικών και εξωτερικών ελλειμμάτων και στη διατήρηση υψηλών ρυθμών πληθωρισμού. Οι χώρες (και εμείς σήμερα) υποχρεώθηκαν να καταβάλουν για την πολιτική αυτή ιδιαιτέρως βαρύ τίμημα. Κάτω από το βάρος των ελλειμμάτων και την πίεση του πληθωρισμού, υποχρεώθηκαν να μειώσουν την εσωτερική ζήτηση, και φυσικά και την ιδιωτική κατανάλωση. Ακόμα και μια μεγάλη χώρα σαν τη Γαλλία, αφού έλαβε μέτρα για την τόνωση της καταναλωτικής ζήτησης το 1981 - 82 που της επέτρεψε να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας από 0,5% το 1981 σε 1,8% το 1982, αναγκάστηκε να λάβει περιοριστικά μέτρα που έριξαν τον ρυθμό της ανάπτυξης».

- Στην Ελλάδα, αντί να ακολουθηθεί μία πολιτική μείωσης του πληθωρισμού και διάδοσης των ανισορροπιών που δημιουργούνται στην οικονομία όπως να αρχίσει ένας «δημοσιονομικός κύκλος» κρίσης που επενδύσεων και της ανάπτυξης, δημιουργίας νέων εισοδημάτων απασχόλησης και βελτίωσης του εξωτερικού ισοζυγίου, υποστήριξε μια «μειωμένη αγορά φθηνή» από την πραγματική οικονομική μας πολιτική. Για το λόγο αυτό η αντιμετώπιση των εξωτερικών και εσωτερικών ανισορροπιών και η μείωση του πληθωρισμού έχουν προτεραιότητα στην οικονομική μας πολιτική. Είναι νομίζω εύκολα κατανοητό γιατί η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για αυτοδύναμη και σταθερή ανάπτυξη. Όμως οι ανισορροπίες που αντιμετωπίζει η οικονομία είναι πολύ σοβαρές και γι' αυτό η σταθεροποίηση δεν είναι ούτε απλή ούτε εύκολη υπόθεση και δεν γίνεται δέδαια από τη μία μέρα στην άλλη. Παρ' όλα αυτά έχει αρχίσει μια αξιολογή προπαθεία για διορθωτικές αλλαγές.

Στη διάρκεια του 1986 έγινε σημαντική προσπάθεια για να προωθηθούν διορθωτικές αλλαγές, να ενσυχρονισθεί ο παραγωγικός μηχανισμός και να υποδοθούν η αναπτυξιακή διαδικασία. Θα αναφέρω ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα.

- **Ναι, αλλά στο «δίδυμο» σταθεροποίηση - ανάπτυξη, το πρώτο σκέλος φαίνεται να σε απασχολεί περισσότερο ή, τουλάχιστον, αυτό σας προασπάτουν...**

«Θα ήθελα πρώτα να πω ότι χωρίς καμία αμφιβολία, με κατά κεφαλή εισοδήμα πιο κάτω από το μισό του αντίστοιχου επιπέδου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ο ευρύτερος στόχος της οικονομικής στρατηγικής μας παραμένει η δημιουργία μιας ισχυρής και αναπτυσσόμενης οικονομίας.

Μόνο έτσι θα μπορούσαμε να ικανοποιήσουμε τις προσδοκίες του λαού μας για βελτίωση του δικιότου επιπέδου, για υψηλότερα επιπέ-

«Αριστερή πολιτική ανάπτυξης» έχει, σε κάθε περίπτωση, προϋπόθεση τη σταθεροποίηση. Γιατί ανάπτυξη σε υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού και υψηλά ελλείμματα στις εξωτερικές συναλλαγές δεν γίνεται

δα παιδείας, για περισσότερη πολιτική και με μέτρα αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τα μέτρα αυτά οδήγησαν στην αύξηση των εσωτερικών και εξωτερικών ελλειμμάτων και στη διατήρηση υψηλών ρυθμών πληθωρισμού. Οι χώρες (και εμείς σήμερα) υποχρεώθηκαν να καταβάλουν για την πολιτική αυτή ιδιαιτέρως βαρύ τίμημα. Κάτω από το βάρος των ελλειμμάτων και την πίεση του πληθωρισμού, υποχρεώθηκαν να μειώσουν την εσωτερική ζήτηση, και φυσικά και την ιδιωτική κατανάλωση. Ακόμα και μια μεγάλη χώρα σαν τη Γαλλία, αφού έλαβε μέτρα για την τόνωση της καταναλωτικής ζήτησης το 1981 - 82 που της επέτρεψε να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας από 0,5% το 1981 σε 1,8% το 1982, αναγκάστηκε να λάβει περιοριστικά μέτρα που έριξαν τον ρυθμό της ανάπτυξης».

Είναι νομίζω αναμφισβήτητο ότι η χώρα χρειάζεται μία νέα οικονομική στρατηγική αύξησης της παραγωγής και της παραγωγικότητας με διορθωτικές αλλαγές, για να τεθεί σε κίνηση η διαδικασία αντισυντηρούμενης οικονομικής ανάπτυξης.

- **Στην Ελλάδα, αντί να ακολουθηθεί μία πολιτική μείωσης του πληθωρισμού και διάδοσης των ανισορροπιών που δημιουργούνται στην οικονομία όπως να αρχίσει ένας «δημοσιονομικός κύκλος» κρίσης που επενδύσεων και της ανάπτυξης, δημιουργίας νέων εισοδημάτων απασχόλησης και βελτίωσης του εξωτερικού ισοζυγίου, υποστήριξε μια «μειωμένη αγορά φθηνή» από την πραγματική οικονομική μας πολιτική. Για το λόγο αυτό η αντιμετώπιση των εξωτερικών και εσωτερικών ανισορροπιών και η μείωση του πληθωρισμού έχουν προτεραιότητα στην οικονομική μας πολιτική. Είναι νομίζω εύκολα κατανοητό γιατί η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για αυτοδύναμη και σταθερή ανάπτυξη. Όμως οι ανισορροπίες που αντιμετωπίζει η οικονομία είναι πολύ σοβαρές και γι' αυτό η σταθεροποίηση δεν είναι ούτε απλή ούτε εύκολη υπόθεση και δεν γίνεται δέδαια από τη μία μέρα στην άλλη. Παρ' όλα αυτά έχει αρχίσει μια αξιολογή προπαθεία για διορθωτικές αλλαγές.**

Στη διάρκεια του 1986 έγινε σημαντική προσπάθεια για να προωθηθούν διορθωτικές αλλαγές, να ενσυχρονισθεί ο παραγωγικός μηχανισμός και να υποδοθούν η αναπτυξιακή διαδικασία. Θα αναφέρω ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα.

- **Ναι, αλλά στο «δίδυμο» σταθεροποίηση - ανάπτυξη, το πρώτο σκέλος φαίνεται να σε απασχολεί περισσότερο ή, τουλάχιστον, αυτό σας προασπάτουν...**

«Θα ήθελα πρώτα να πω ότι χωρίς καμία αμφιβολία, με κατά κεφαλή εισοδήμα πιο κάτω από το μισό του αντίστοιχου επιπέδου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ο ευρύτερος στόχος της οικονομικής στρατηγικής μας παραμένει η δημιουργία μιας ισχυρής και αναπτυσσόμενης οικονομίας.

Μόνο έτσι θα μπορούσαμε να ικανοποιήσουμε τις προσδοκίες του λαού μας για βελτίωση του δικιότου επιπέδου, για υψηλότερα επιπέ-

δα παιδείας, για περισσότερη πολιτική και με μέτρα αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τα μέτρα αυτά οδήγησαν στην αύξηση των εσωτερικών και εξωτερικών ελλειμμάτων και στη διατήρηση υψηλών ρυθμών πληθωρισμού. Οι χώρες (και εμείς σήμερα) υποχρεώθηκαν να καταβάλουν για την πολιτική αυτή ιδιαιτέρως βαρύ τίμημα. Κάτω από το βάρος των ελλειμμάτων και την πίεση του πληθωρισμού, υποχρεώθηκαν να μειώσουν την εσωτερική ζήτηση, και φυσικά και την ιδιωτική κατανάλωση. Ακόμα και μια μεγάλη χώρα σαν τη Γαλλία, αφού έλαβε μέτρα για την τόνωση της καταναλωτικής ζήτησης το 1981 - 82 που της επέτρεψε να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας από 0,5% το 1981 σε 1,8% το 1982, αναγκάστηκε να λάβει περιοριστικά μέτρα που έριξαν τον ρυθμό της ανάπτυξης».

Είναι νομίζω αναμφισβήτητο ότι η χώρα χρειάζεται μία νέα οικονομική στρατηγική αύξησης της παραγωγής και της παραγωγικότητας με διορθωτικές αλλαγές, για να τεθεί σε κίνηση η διαδικασία αντισυντηρούμενης οικονομικής ανάπτυξης.

- **Στην Ελλάδα, αντί να ακολουθηθεί μία πολιτική μείωσης του πληθωρισμού και διάδοσης των ανισορροπιών που δημιουργούνται στην οικονομία όπως να αρχίσει ένας «δημοσιονομικός κύκλος» κρίσης που επενδύσεων και της ανάπτυξης, δημιουργίας νέων εισοδημάτων απασχόλησης και βελτίωσης του εξωτερικού ισοζυγίου, υποστήριξε μια «μειωμένη αγορά φθηνή» από την πραγματική οικονομική μας πολιτική. Για το λόγο αυτό η αντιμετώπιση των εξωτερικών και εσωτερικών ανισορροπιών και η μείωση του πληθωρισμού έχουν προτεραιότητα στην οικονομική μας πολιτική. Είναι νομίζω εύκολα κατανοητό γιατί η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για αυτοδύναμη και σταθερή ανάπτυξη. Όμως οι ανισορροπίες που αντιμετωπίζει η οικονομία είναι πολύ σοβαρές και γι' αυτό η σταθεροποίηση δεν είναι ούτε απλή ούτε εύκολη υπόθεση και δεν γίνεται δέδαια από τη μία μέρα στην άλλη. Παρ' όλα αυτά έχει αρχίσει μια αξιολογή προπαθεία για διορθωτικές αλλαγές.**

Στη διάρκεια του 1986 έγινε σημαντική προσπάθεια για να προωθηθούν διορθωτικές αλλαγές, να ενσυχρονισθεί ο παραγωγικός μηχανισμός και να υποδοθούν η αναπτυξιακή διαδικασία. Θα αναφέρω ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα.

- **Ναι, αλλά στο «δίδυμο» σταθεροποίηση - ανάπτυξη, το πρώτο σκέλος φαίνεται να σε απασχολεί περισσότερο ή, τουλάχιστον, αυτό σας προασπάτουν...**

«Θα ήθελα πρώτα να πω ότι χωρίς καμία αμφιβολία, με κατά κεφαλή εισοδήμα πιο κάτω από το μισό του αντίστοιχου επιπέδου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ο ευρύτερος στόχος της οικονομικής στρατηγικής μας παραμένει η δημιουργία μιας ισχυρής και αναπτυσσόμενης οικονομίας.

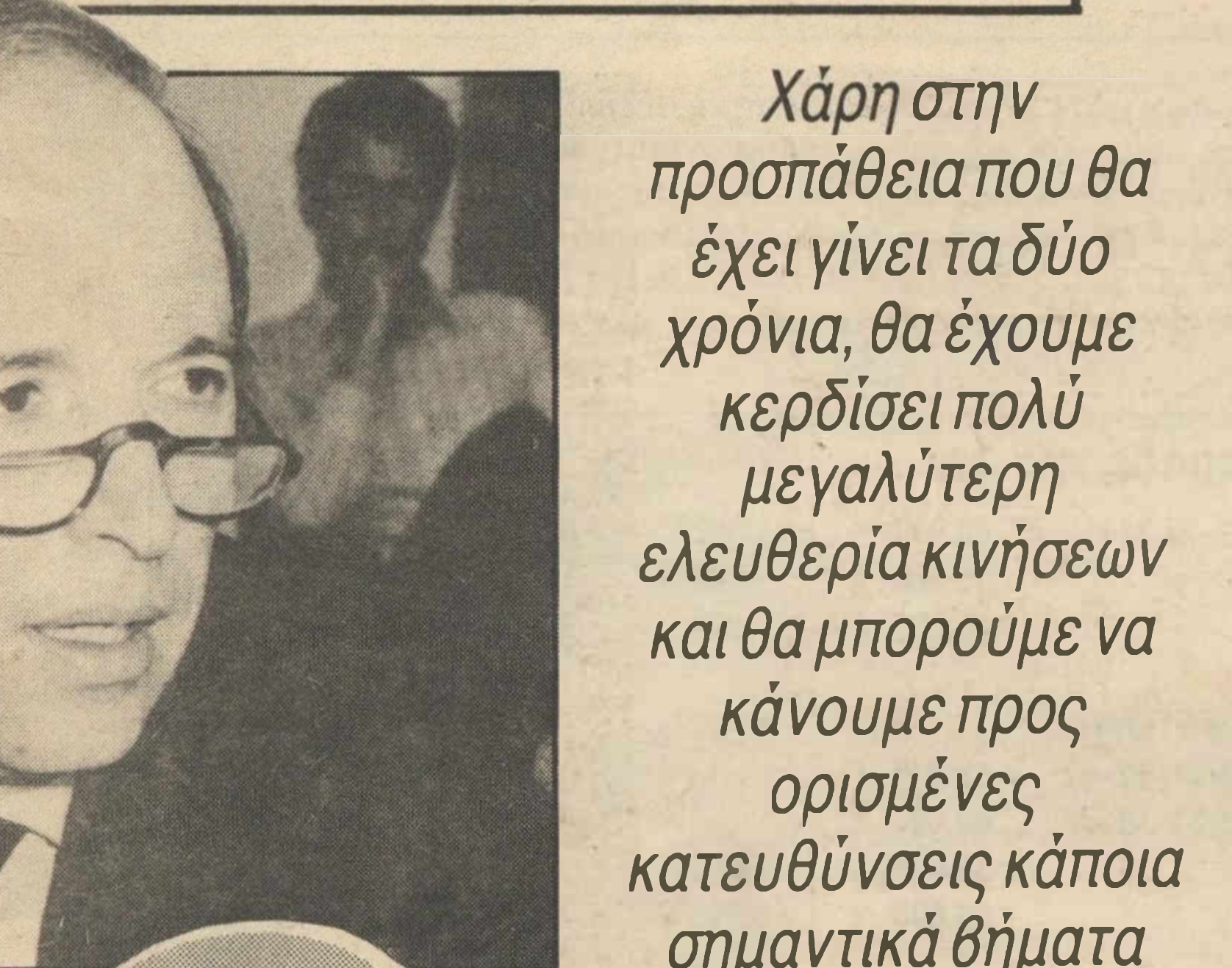
Μόνο έτσι θα μπορούσαμε να ικανοποιήσουμε τις προσδοκίες του λαού μας για βελτίωση του δικιότου επιπέδου, για υψηλότερα επιπέ-

δα παιδείας, για περισσότερη πολιτική και με μέτρα αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τα μέτρα αυτά οδήγησαν στην αύξηση των εσωτερικών και εξωτερικών ελλειμμάτων και στη διατήρηση υψηλών ρυθμών πληθωρισμού. Οι χώρες (και εμείς σήμερα) υποχρεώθηκαν να καταβάλουν για την πολιτική αυτή ιδιαιτέρως βαρύ τίμημα. Κάτω από το βάρος των ελλειμμάτων και την πίεση του πληθωρισμού, υποχρεώθηκαν να μειώσουν την εσωτερική ζήτηση, και φυσικά και την ιδιωτική κατανάλωση. Ακόμα και μια μεγάλη χώρα σαν τη Γαλλία, αφού έλαβε μέτρα για την τόνωση της καταναλωτικής ζήτησης το 1981 - 82 που της επέτρεψε να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας από 0,5% το 1981 σε 1,8% το 1982, αναγκάστηκε να λάβει περιοριστικά μέτρα που έριξαν τον ρυθμό της ανάπτυξης».

Είναι νομίζω αναμφισβήτητο ότι η χώρα χρειάζεται μία νέα οικονομική στρατηγική αύξησης της παραγωγής και της παραγωγικότητας με διορθωτικές αλλαγές, για να τεθεί σε κίνηση η διαδικασία αντισυντηρούμενης οικονομικής ανάπτυξης.

- **Στην Ελλάδα, αντί να ακολουθηθεί μία πολιτική μείωσης του πληθωρισμού και διάδοσης των ανισορροπιών που δημιουργούνται στην οικονομία όπως να αρχίσει ένας «δημοσιονομικός κύκλος» κρίσης που επενδύσεων και της ανάπτυξης, δημιουργίας νέων εισοδημάτων απασχόλησης και βελτίωσης του εξωτερικού ισοζυγίου, υποστήριξε μια «μειωμένη αγορά φθηνή» από την πραγματική οικονομική μας πολιτική. Για το λόγο αυτό η αντιμετώπιση των εξωτερικών και εσωτερικών ανισορροπιών και η μείωση του πληθωρισμού έχουν προτεραιότητα στην οικονομική μας πολιτική. Είναι νομίζω εύκολα κατανοητό γιατί η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι αναγκαία προϋπόθεση για αυτοδύναμη και σταθερή ανάπτυξη. Όμως οι ανισορροπίες που αντιμετωπίζει η οικονομία είναι πολύ σοβαρές και γι' αυτό η σταθεροποίηση δεν είναι ούτε απλή ούτε εύκολη υπόθεση και δεν γίνεται δέδαια από τη μία μέρα στην άλλη. Παρ' όλα αυτά έχει αρχίσει μια αξιολογή προπαθεία για διορθωτικές αλλαγές.**

Χάρη στην προσπάθεια που θα έχει γίνει τα δύο χρόνια, θα έχουμε κερδίσει πολύ μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων και θα μπορούμε να κάνουμε προς ορισμένες κατευθύνσεις κάποια σημαντικά βήματα

του τομέα, οι οποίες το 1985 έλαβαν ώρα προς το τέλος του χρόνου, το 1986 έγιναν όλες τον Αύγουστο. Δηλαδή υπήρχε μία ανησυχία επίπρασση νωρίτερα από άλλα χρόνια.

Παρ' όλα αυτά ο πληθωρισμός έπεσε. Κατά συνέπεια δεν υπήρχε τίποτε τεχνητό στο ότι ο πληθωρισμός κατέβηκε κοντά στο στόχο που είχε τεθεί».

- **Η «σταθεροποίηση» έτσι κι αλλιώς φαίνεται αναπόφευκτη και για το 1987 και μάλιστα θα συναντήσει ανάλογες με το 1986 δυσκολίες. Θα χρειαστούν νέα μέτρα ή «αντιστροφή» εφαρμογών των νησιών μέτρων; Π.χ. τι θα γίνει με τους περιορισμούς των πιστώσεων;**

«Ο στόχος του προγράμματος για το 1987 θα επιτευχθεί με τα μέτρα οικονομικής πολιτικής που έχουν ανακατανοωθεί. Συγκεκριμένα η νομισματική και πιστωτική πολιτική θα είναι συνεπής προς τους στόχους για τον πληθωρισμό (αργή τάση έτους 10%) και το ισοζύγιο πληρωμών (έλλειμμα 1.250 εκ. δολάρια) για να μην υπονομιούνται οι στόχοι αυτοί από υπερβάλλουσα ζήτηση που τρομοφορείται από τραπελικές πιστώσεις. Η πιστωτική επέκταση δεν θα πρέπει να υπερβεί ποσοστό 11% περίπου».

- **... ή με τη «διολίσθηση» της δραχμής;**

«Η συναλλαγματική πολιτική θα έχει σκοπό τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και αυτό απαιτεί διολίσθηση της δραχμής για να αντιμετωπιστεί η ταχέως αύξηση του εργατικού κόστους στην Ελλάδα, σε σύγκριση με τις ανταγωνιστικές χώρες. Λόγω της επιβάρυνσης του πληθωρισμού είναι λογικό ότι και η διολίσθηση θα είναι χαμηλότερη σε σύγκριση με το 1986».

- **Ας το γενικεύσουμε αυτό το πρόβλημα. Η πολιτική της «σταθεροποίησης» δεν είναι απλώς μια οικονομική πολιτική. Υπάρχει γενικόταρα ένα ζήτημα «κλίματος». Θωρείται ότι υπάρχει ένα τέτοιο κλίμα «σταθεροποίησης», να μην που «λάτρεψας», στην ελληνική οικονομία και κοινωνία;**

«Νομίζω ότι όχι, δεν υπάρχει αυτό. Οι Έλληνες δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

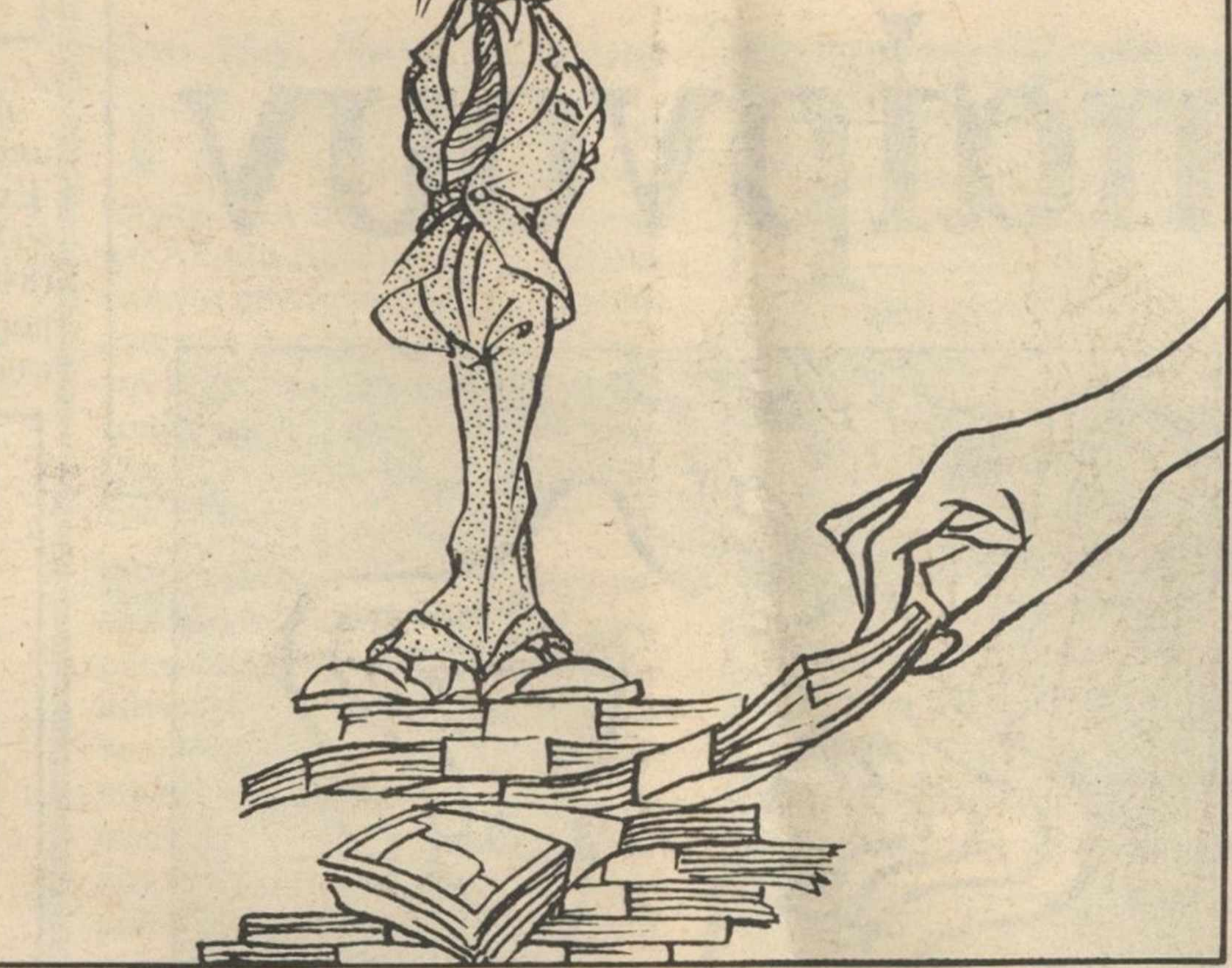
αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

αυτοί ότι η οικονομία είναι πολύ προβληματική, αλλά δεν έχουν αποδεχθεί την αναγκασιότητα της σταθεροποίησης. Οι Έλληνες ξέρουν ότι η χώρα έχει οικονομικό πρόβλημα, ξέρουν ότι το οικονομικό αυτό πρόβλημα οφείλεται σε διορθωτικές αλλαγές της οικονομίας, ξέρουν

«Δεν πρόκειται πάντως μόνο για πρόβλημα φοροδιαφυγής...»

«Η παροικονομία τρέφεται επίσης από τη χωρίς έλεγχο πιστωτική επέκταση. Οι πιστώσεις που περισσεύουν διοχετεύονται συνήθως σε δραστηριότητες που δεν ελέγχονται φορολογικά. Ο περιορισμός και έλεγχος της πιστωτικής επέκτασης που εφαρμόστηκε το 1986 και θα εφαρμοσθεί το 1987 θα συμβάλει στον περιορισμό της παροικονομίας.

Τέλος, το Σταθεροποιητικό Πρό-

- **Πώς εκτιμάτε το φαινόμενο της «παροικονομίας»; Αν το θεωρείτε σημαντικό, πώς νομίζετε ότι πρέπει να το χειριστείτε στο άμεσο μέλλον;**

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ύπαρξη της «παροικονομίας» αποτελεί φαινόμενο σημαντικό και ανεπιθύμητο. Αφ' ενός μεν δημιουργεί προβλήματα στον μηχανισμό της αγοράς και αφ' ετέρου εμποδίζει την κινδύνωση στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής της. Για παράδειγμα, η φοροδιαφυγή που αποτελεί κίονα κινήτρια δύναμη της παροικονομίας, από τη μια δεν επιτρέπει την εισπραξη αρκετών εσόδων για την ικανοποίηση λειτουργιών του δημόσιου τομέα και από την άλλη δημιουργεί κοινωνικές αδικίες οδηγώντας σε αναδιανομή του εισοδήματος από τους ειλικρινείς φορολογούμενους στους φοροδιαφύγες. Πάντως, ο έλεγχος και η εξάλειψη της παροικονομίας δεν μπορεί να γίνει αυτόματα ή μέσα σε λίγα χρόνια. Η κινδύνωση, ήδη από το 1981 και μετά, έχει δείξει μια ιδιαίτερη εναντιοσία στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Η εφαρμογή του Φ.Π.Α. σε συνδυασμό με τις ταμειακές μηχανές θα φέρει επίσης θετικά αποτελέσματα στη μείωση της φοροδιαφυγής. Ο Φ.Π.Α. μειώνει τη φοροδιαφυγή γιατί ο αγοραστής προϊόντος δικαιούται να απαλλάσσεται από τους φόρους που οφείλει το ποσό του φόρου που κατέβαλε στον πωλητή. Γι' αυτό και έχει συμφέρον να ζητήσει από τον πωλητή να εκδώσει τιμολόγιο γράφοντας το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στις πωλήσεις του. Είναι χαρακτηριστικό ότι το πρώτο δεκαετήνημο του Ιανουαρίου, το υπ. Οικονομικών χορήγησε 102.000 περίπου νέους αριθμούς φορολογικού μητρώου, δηλώνουν δηλαδή 102.000 επιχειρήσεις δραστηριότητες, οι οποίες δεν είχαν ανακατανοωθεί προηγουμένως στην Εφορία.

- **Μετά το 1987 ακόμα και αν οι στόχοι πετύχουν (10% πληθωρισμός κλπ.) έτσι κι αλλιώς δεν είναι εξαιρετικά ικανοποιητική η κατάσταση εάν συνεχίσει να πέφτει ο πληθωρισμός στην υπόλοιπη Ευρώπη. Επομένως, θα μπορούμε να έχουμε ένα είδος σταθεροποιητικής πολιτικής, μπορούμε να πούμε σταθεροποίησης άλλου τύπου, και μετά το 1987;**

«Όπως έχω δηλώσει επανειλημμένα, στο τέλος του 1987 δεν πρόκειται να έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα μας. Το '88 θα συνεχίσουν να υπάρχουν τα προβλήματα, θα πρέπει τότε να είμαστε προσηκτικοί, πρέπει να χαράξουμε την πολιτική μας με τέτοιο τρόπο ώστε να μη χάσουμε αυτό που κερδίσουμε τα δύο χρόνια. Αλλά χάρη στην προσπάθεια που θα γίνει τα δύο χρόνια, θα έχουμε

Επιπλέον, η θέσπιση τεκμηρίων, η έκπτωση ορισμένων κατηγοριών βαπλών από το φορολογικό εισόδημα δάσει αποδείξεων και η καθιέρωση του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, είναι μέτρα που νομίζω ότι έχουν συμβάλει να θα συμβάλουν ακόμη περισσότερο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του περιορισμού της παροικονομίας».

Χρειάζεται λοιπόν κάποια ευελιξία.

«Αυτή η αυτονομία υπάρχει μέσα στα σχέδια σας να διευρυνθεί και στις δημόσιες επιχειρήσεις τύπου Ολυμπιακή κλπ.

«Η Ολυμπιακή είναι μεν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου όπως και η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ κλπ. Αλλά η τροπολογία δεν θίγει το καθεστώς που ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις.

Η τροπολογία αφορά τις εμπορικές και διομηχανικές επιχειρήσεις, ιδίως τις θυγατρικές των τραπεζών.

- **Εάν αναφέρει ως παράδειγμα τη διομηχανία Λαπασμάτων, που υπάρχει στη Νέα Καρδάλη και την εταιρεία Καμιά. Αυτές οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να αναγνωριστούν άλλες επιχειρήσεις, εφόσον διακρίνονται από τους ίδιους κανόνες που διέπουν για παράδειγμα ένα υπουργείο ή η ΔΕΗ ή ο ΟΤΕ».**

- **Κι όμως έχουν και αυτοί οι οργανισμοί πρόβλημα αυτονομίας και ευελιξίας...**

«Βεβαίως υπάρχει και εκεί πρόβλημα αλλά λόγω του μεγέθους, λόγω της σημασίας τους, λόγω του χαρακτηρισμού τους ως επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας χρειάζεται κάποια άλλη ρύθμιση απ' ό,τι χρειάζεται για τις καθαρά επιχειρηματικές μονάδες που προαναφέραμε.

- **Κι αυτή η κατηγορία που ορισμένοι σας αποδίδουν ότι «άνανε φτωχός ο Σημίτης» και ότι «οι συντεχνίες ξεσηκώνονται»; Υπάρχει βάση σ' αυτό; Υπάρχει συνδικαλιστική αντίδραση εντόνη;**

«Μέχρι στιγμής δεν έχω διαπιστώσει έντονη συνδικαλιστική αντίδραση στη ρύθμιση που πρόκειται η τροπολογία. Πιστεύω πάντως ότι κάποια αντίδραση σ' αυτό το σημείο θα ήταν τελείως αδικαιολόγητη. Θα ήταν αντίδραση η οποία δεν θα είχε ως αιτία τις ευθύνες αυτές καθ' αυτές αλλά πολιτική σκοπιμότητα και επιδίωξη αντιπαράθεσης με την κυβέρνηση».

- **Είναι αξιοσημείωτο πάντως ότι, όλο το τελευταίο δεκαήμερο, σημαντικό μέρος του τύπου, όλων των τάσεων, ήταν μόνον «εχθρικό» προς την επίσημη πολιτική σας. Και κάποιος λιγότερο «εχθρικός» φωνές ανήκαν επίσης σε όλες τις τάξεις.**

«Η πολιτική της σταθεροποίησης δεν είναι ευχάριστη. Είναι φυσικό να υπάρχουν αντιδράσεις και οι αντιδράσεις αυτές εξωτερικεύονται μέσα από τα δημοσιεύματα του τύπου. Μέσα στο κλίμα αυτό των αντιδράσεων η αντικοινοβουλευτική, προσπαθεί να κερδίσει τα περισσότερα δυνατά οφέλη. Εκμεταλλεύεται τις αδυνατίες. Η κριτική και η αναπαράθεση ήταν αναμενόμενη. Χρόνος μας είναι να εξηγήσουμε, να πείσουμε. Και κυρίως αυτό που είναι φανερό, ότι στην πολιτική που ακολουθούμε δεν προτάθηκε και δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση».

«Δεν πρόκειται πάντως μόνο για πρόβλημα φοροδιαφυγής...»

«Η παροικονομία τρέφεται επίσης από τη χωρίς έλεγχο πιστωτική επέκταση. Οι πιστώσεις που περισσεύουν διοχετεύονται συνήθως σε δραστηριότητες που δεν ελέγχονται φορολογικά. Ο περιορισμός και έλεγχος της πιστωτικής επέκτασης που εφαρμόστηκε το 1986 και θα εφαρμοσθεί το 1987 θα συμβάλει στον περιορισμό της παροικονομίας.

Τέλος, το Σταθεροποιητικό Πρό-

- **Πώς εκτιμάτε το φαινόμενο της «παροικονομίας»; Αν το θεωρείτε σημαντικό, πώς νομίζετε ότι πρέπει να το χειριστείτε στο άμεσο μέλλον;**

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ύπαρξη της «παροικονομίας» αποτελεί φαινόμενο σημαντικό και ανεπιθύμητο. Αφ' ενός μεν δημιουργεί προβλήματα στον μηχανισμό της αγοράς και αφ' ετέρου εμποδίζει την κινδύνωση στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής της. Για παράδειγμα, η φοροδιαφυγή που αποτελεί κίονα κινήτρια δύναμη της παροικονομίας, από τη μια δεν επιτρέπει την εισπραξη αρκετών εσόδων για την ικανοποίηση λειτουργιών του δημόσιου τομέα και από την άλλη δημιουργεί κοινωνικές αδικίες οδηγώντας σε αναδιανομή του εισοδήματος από τους ειλικρινείς φορολογούμενους στους φοροδιαφύγες. Πάντως, ο έλεγχος και η εξάλειψη της παροικονομίας δεν μπορεί να γίνει αυτόματα ή μέσα σε λίγα χρόνια. Η κινδύνωση, ήδη από το 1981 και μετά, έχει δείξει μια ιδιαίτερη εναντιοσία στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Η εφαρμογή του Φ.Π.Α. σε συνδυασμό με τις ταμειακές μηχανές θα φέρει επίσης θετικά αποτελέσματα στη μείωση της φοροδιαφυγής. Ο Φ.Π.Α. μειώνει τη φοροδιαφυγή γιατί ο αγοραστής προϊόντος δικαιούται να απαλλάσσεται από τους φόρους που οφείλει το ποσό του φόρου που κατέβαλε στον πωλητή. Γι' αυτό και έχει συμφέρον να ζητήσει από τον πωλητή να εκδώσει τιμολόγιο γράφοντας το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στις πωλήσεις του. Είναι χαρακτηριστικό ότι το πρώτο δεκαετήνημο του Ιανουαρίου, το υπ. Οικονομικών χορήγησε 102.000 περίπου νέους αριθμούς φορολογικού μητρώου, δηλώνουν δηλαδή 102.000 επιχειρήσεις δραστηριότητες, οι οποίες δεν είχαν ανακατανοωθεί προηγουμένως στην Εφορία.

- **Μετά το 1987 ακόμα και αν οι στόχοι πετύχουν (10% πληθωρισμός κλπ.) έτσι κι αλλιώς δεν είναι εξαιρετικά ικανοποιητική η κατάσταση εάν συνεχίσει να πέφτει ο πληθωρισμός στην υπόλοιπη Ευρώπη. Επομένως, θα μπορούμε να έχουμε ένα είδος σταθεροποιητικής πολιτικής, μπορούμε να πούμε σταθεροποίησης άλλου τύπου, και μετά το 1987;**

«Όπως έχω δηλώσει επανειλημμένα, στο τέλος του 1987 δεν πρόκειται να έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα μας. Το '88 θα συνεχίσουν να υπάρχουν τα προβλήματα, θα πρέπει τότε να είμαστε προσηκτικοί, πρέπει να χαράξουμε την πολιτική μας με τέτοιο τρόπο ώστε να μη χάσουμε αυτό που κερδίσουμε τα δύο χρόνια. Αλλά χάρη στην προσπάθεια που θα γίνει τα δύο χρόνια, θα έχουμε

Επιπλέον, η θέσπιση τεκμηρίων, η έκπτωση ορισμένων κατηγοριών βαπλών από το φορολογικό εισόδημα δάσει αποδείξεων και η καθιέρωση του συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, είναι μέτρα που νομίζω ότι έχουν συμβάλει να θα συμβάλουν ακόμη περισσότερο στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του περιορισμού της παροικονομίας».

Χρειάζεται λοιπόν κάποια ευελιξία.

«Αυτή η αυτονομία υπάρχει μέσα στα σχέδια σας να διευρυνθεί και στις δημόσιες επιχειρήσεις τύπου Ολυμπιακή κλπ.

«Η Ολυμπιακή είναι μεν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου όπως και η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ κλπ. Αλλά η τροπολογία δεν θίγει το καθεστώς που ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις.

Η τροπολογία αφορά τις εμπορικές και διομηχανικές επιχειρήσεις, ιδίως τις θυγατρικές των τραπεζών.

- **Εάν αναφέρει ως παράδειγμα τη διομηχανία Λαπασμάτων, που υπάρχει στη Νέα Καρδάλη και την εταιρεία Καμιά. Αυτές οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να αναγνωριστούν άλλες επιχειρήσεις, εφόσον διακρίνονται από τους ίδιους κανόνες που διέπουν για παράδειγμα ένα υπουργείο ή η ΔΕΗ ή ο ΟΤΕ».**

- **Κι όμως έχουν και αυτοί οι οργανισμοί πρόβλημα αυτονομίας και ευελιξίας...**

«Βεβαίως υπάρχει και εκεί πρόβλημα αλλά λόγω του μεγέθους, λόγω της σημασίας τους, λόγω του χαρακτηρισμού τους ως επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας χρειάζεται κάποια άλλη ρύθμιση απ' ό,τι χρειάζεται για τις καθαρά επιχειρηματικές μονάδες που προαναφέραμε.

- **Κι αυτή η κατηγορία που ορισμένοι σας αποδίδουν ότι «άνανε φτωχός ο Σημίτης» και ότι «οι συντεχνίες ξεσηκώνονται**